

Asia: VN/26572/2023

## **Luonnos hallituksen esitykseksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain ja Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta**

### **1. Yleiset kommentit**

#### **Lausuntonne yleisesti esityksestä**

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry (jäljempänä ”SPJL”) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitysluonnoksesta. SPJL esittää lausuntonaan seuraavaa.

Lainsäädäntömuutoksia valmisteltaessa on olennaista varmistaa, että sovittelun järjestämiseen liittyvät keskeiset osa-alueet sekä niihin liittyvät tukipalvelut säilyvät toimivina ja yhtenäisinä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei muutoksista aiheudu katkoksia sovittelupalvelujen koordinointiin, sillä palvelujen jatkuvuus on keskeinen edellytys niiden vaikuttavuudelle ja luotettavuudelle.

Oikeusministeriön kokonaisvaltainen näkemys sovittelukentästä ja sen monimuotoisista tarpeista muodostaa keskeisen perustan pitkäjänteiselle ja vaikuttavalle kehittämistyölle. Tämä kokonaiskuva ei ainoastaan vahvista strategista ohjausta, vaan luo myös edellytykset yhtenäiselle hallinnolliselle vastuulle, joka on välttämätön sovittelutoiminnan johdonmukaiselle ja tehokkaalle toteuttamiselle. Syvälinen ymmärrys kentän rakenteista, toimintalogiikasta ja eri toimijoiden välisistä suhteista tukee sekä kehittämistarpeiden systemaattista tunnistamista että niiden tarkoituksenmukaista toimeenpanoa.

Kokonaisnäkemys on erityisen merkityksellinen lainsäädäntömuutosten yhteydessä. Se mahdollistaa sen, että säädösten uudistaminen voidaan sovittaa yhteen sovittelun pitkän aikavälin strategisten tavoitteiden kanssa. Näin varmistetaan, että normiohjaus tukee palvelujen laadun parantamista, saavutettavuuden lisäämistä ja yhdenvertaisuuden vahvistamista. Tämä lähestymistapa edistää paitsi toiminnan vaikuttavuutta myös kansalaisten luottamusta järjestelmään.

Samanaikaisesti on välttämätöntä huolehtia riittävästä taloudellisista ja henkilöstöresursseista, jotta kehittämistoimet voidaan toteuttaa suunnitellusti ja laadukkaasti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää osaamisen siirtymiseen ja varmistamiseen tilanteissa, joissa järjestämisvastuu muuttuu. Osaamisen hallittu siirto on keskeinen edellytys toiminnan jatkuvuudelle ja laadulle, ja sen laiminlyönti voisi vaarantaa sekä palvelujen saatavuuden että niiden vaikuttavuuden. SPJL pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä myös tunnistetaan tarve vahvistaa sovittelutoiminnan rakenteita ja varmistaa riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit, jotta palvelu voidaan tarjota yhdenvertaisesti ja laadukkaasti koko maassa.

Hallituksen esityksen sisältämien uudistusten käytännön toteuttamisessa on lisäksi huomioitava, että esityksessä mainittu hyödyt on arvioitava kokonaisvaltaisesti suhteessa viranomaisohjaukseen ja lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin, erityisesti yhdenvertaisuuden ja yhdenmukaisuuden näkökulmasta. Arvioinnissa tulee huomioida sekä sisäisten toimintojen ja niiden toteuttajien välinen tasapuolisuus, että palvelujen tuottaminen asiakkaille yhdenvertaisin periaattein. Koska esitysluonnoksen sisältämät uudistukset voivat merkittävästi muuttaa nykyisiä käytäntöjä, on olennaista varmistaa, että näihin muutoksiin liittyvät ohjeistukset laaditaan selkeästi ja yhtenäisesti, jotta toiminta pysyy johdonmukaisena ja säädösten mukaisena.

SPJL pitääkin välttämättömänä, että hallituksen esityksen jatkovalmistelussa kiinnitetään erityistä huomiota sovittelutoiminnan saavutettavuuteen, laatuun ja resursointiin. Näiden tekijöiden varmistaminen edistää paitsi rikosoikeudellisen järjestelmän tehokkuutta myös yhteiskunnallista luottamusta oikeusjärjestelmään ja sen kykyyn tarjota oikeudenmukaisia ja restoratiivisia ratkaisuja.

#### **Lausuntonne vaikutusten arvioinnista**

-

#### **2. Ehdotukset palvelujen järjestämisvelvollisuudesta ja valvonnasta (Sovittelulaki 7 ja 7a §)**

##### **Kommenttinne ehdotuksesta**

-

#### **3. Ehdotukset neuvottelukuntaa koskeviksi muutoksiksi (Sovittelulaki 6 §)**

##### **Kommenttinne ehdotuksesta**

-

#### **4. Ehdotukset tietojensaantioikeudesta (Sovittelulaki 15, 16 ja 25 §)**

##### **Kommenttinne ehdotuksesta**

-

## 5. Ehdotukset julkisuuslain soveltamisesta (Sovittelulaki 20 §)

### Kommenttinne ehdotuksesta

-

## 6. Ehdotukset siirtymäsäännöksiksi (Sovittelulaki)

### Kommenttinne ehdotuksesta

-

## 7. Ehdotus talous- ja velkaneuvonnan erottamiseksi oikeusaputoimistoista (Laki Oikeuspalveluvirastosta 1, 2, 4 ja 9 §)

### Kommenttinne ehdotuksesta

-

## 8. Ehdotus esteellisyysäännöksistä (13 §)

### Kommenttinne ehdotuksesta

-

## 9. Ehdotus asiakkaan ohjaamiseksi toiseen toimistoon mm. esteellisyystilanteissa (14 §)

### Kommenttinne ehdotuksesta

-

## 10. Ehdotus Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimiston johtajaa koskeviksi säännöksiksi (4, 9 ja 15 §)

### Kommenttinne ehdotuksesta

-

## 11. Muut huomiot

-

-

